Lieta Nr.A420613711

S P R I E D U M S

Latvijas tautas vārdā

Jelgavā, 2012.gada 24.maijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese S.Ozola,

piedaloties pieteicējām *Z.B.* un *D.B.*, pieteicēju pārstāvei *S.L.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes pārstāvei *O.M.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *Z.B.* un *D.B.* (turpmāk – līdzpieteicējas) pieteikumu Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes priekšnieka 2011.gada 30.augusta lēmuma Nr.3455 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas centra iecirkņa Kārtības policijas nodaļas jaunākais inspektors 2011.gada 19.aprīlī sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.PA825597, kurā konstatēja, ka *R.P.* 2009.gada 2.decembrī plkst.20.20 ēkas */adrese/*, koridorā, pagrūžot, nodarīja maznozīmīgus miesas bojājumus līdzpieteicējām, tādējādi izdarot Latvijas Administratīvā pārkāpuma kodeksa (turpmāk – LAPK) 167.^{2}panta pirmajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu.

Ar Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas centra iecirkņa Kārtības policijas nodaļas priekšnieka 2011.gada 19.aprīļa lēmumu Nr.087/PA825567-11/167^{2} -11 (turpmāk – sākotnējais lēmums), izskatot administratīvā pārkāpuma lietas materiālus, konstatēts, ka nav pierādīts fakts, ka līdzpieteicējām miesas bojājumi tīši un ar nodomu nodarījis *R.P.*, un secināts, ka lietā nav pietiekoši pierādījumu administratīvā pārkāpuma sastāva konstatācijai, līdz ar to lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā izbeidzama, pamatojoties uz LAPK 239.panta 1.punktu.

Ar Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes priekšnieka 2011.gada 31.maija lēmumu Nr.2476, izskatot līdzpieteicēju sākotnējā lēmuma apstrīdēšanas iesniegumu, sākotnējais lēmums atcelts.

Atkāroti izskatot līdzpieteicēju iesniegumu, Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes priekšnieks 2011.gada 30.augustā pieņēma lēmumu Nr.3455 (turpmāk – Lēmums), ar kuru atcēla sākotnējo lēmumu un izbeidza lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā.

Lēmumā norādīts, ka iestāde saskaņā ar LAPK 287.panta pirmo daļu var izlabot lēmumā acīmredzamas pārrakstīšanās kļūdas, ja tas nemaina lēmuma būtību. Līdz ar to, tā kā lietas izskatīšanas laikā ir beidzies LAPK 37.panta otrajā daļā noteiktais termiņš administratīvā soda uzlikšanai, šādos apstākļos nav iespējams *R.P.* uzlikt administratīvo sodu par LAPK 167.^{2} pantā pirmajā daļā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu.

Pamatojoties uz LAPK 239.panta 7.punktu, lietvedībā administratīvā pārkāpuma lietā izbeidzama.

[2] Administratīvajā rajona tiesā 2011.gada 3.oktobrī saņemts līdzpieteicēju pieteikums par Lēmuma atcelšanu, kas pamatots ar šādiem argumentiem.

[2.1] Izskatot administratīvo pārkāpumu materiālu, netika uzklausītas cietušo liecības, liecinieku liecības par lietas apstākļiem, tādējādi neveicot objektīvu un pilnīgu lietas izskatīšanu, kā rezultātā tika pieņemts nepamatots lēmums par lietvedības izbeigšanu. Šādā

veidā tiek aizskartas cietušo tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu un cietušā tiesības piedalīties lietas izskatīšanā. Līdz ar to tiek ignorēts administratīvā soda mērķis un neobjektīvi noteikts, ka nav saskatāms administratīvā pārkāpuma sastāvs.

[2.2] *R.P.* prettiesiskās darbības ir pierādītas ne vien ar cietušo, liecinieku liecībām, bet arī ar Tiesu medicīniskās ekspertīzes atzinumiem, kas, izskatot administratīvo lietu, nav ņemts vērā.

Līdzpieteicējas vēlas panākt taisnīgu lietas izskatīšanu, tas ir, lai tiek atzīta *R.P.* vaina administratīva pārkāpuma izdarīšanā, kas nepieciešams, lai varētu prasīt morālā kaitējuma atlīdzību.

[2.3] Līdzpieteicējas atsaucas arī uz tiesiskās paļāvības principu, kad iestādes kļūda, kuras pieļaušanā privātpersona nav vainojama, nedrīkst radīt privātpersonai nelabvēlīgas sekas.

[3] Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvalde (turpmāk – iestāde) paskaidrojumā tiesai neatzīst līdzpieteicēju pieteikumu un uzskata, ka tas ir noraidāms, pamatojot to ar apstākli, ka administratīvās atbildības noilgums ir rēķināms vai nu no pārkāpuma izdarīšanas dienas vai, ja pārkāpums ir ilgstošs un tā atklāšanas brīdī vēl nav izbeigts, - tā atklāšanas dienas. Termiņš, lai *R.P.* administratīvi sodītu, jāsāk skaitīt no kriminālprocesa izbeigšanas laika – 2011.gada 21.martā, bet noilgums viņa sodīšanai iestājās 2011.gada 21.aprīlī.

[4] Trešā persona *R.P.* paskaidrojumā tiesai norāda, ka lēmums par administratīvā pārkāpuma lietvedības izbeigšanu ir pamatots un viņš savu vainu nodarījumā neatzīst.

[5] Tiesas sēdē līdzpieteicēju pārstāve prasījumu uzturēja, paskaidrojumos norādot uz pieteikumā ietvertajiem argumentiem.

Iestādes pārstāve prasījumu neatzina, norādot uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumos ietverto pamatojumu.

Trešā persona uz tiesas sēdi neieradās, iepriekš informējot tiesu par neierašanās iemesliem.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, izvērtējot lietā esošos materiālus un uzklausot lietas dalībnieku tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, atzīst, ka pieteikums ir noraidāms.

[7] Tiesa lietā konstatē šādus faktiskos apstākļus:

[7.1] Ar Jelgavas tiesas 2011.gada 21.marta lēmumu izbeigts kriminālprocess *R.P.* apsūdzībā pēc Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas (*lietas 7.lapa*); kriminālprocesa Nr.32300000310 un Nr.32300000410 materiāli 2011.gada 5.aprīlī nosūtīti Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jelgavas iecirknim, kas tos pēc piekritības pārsūtīja Rīgas reģiona pārvaldei (*lietas 34., 35.lapa*);

[7.2] Ar Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas centra iecirkņa Kārtības policijas nodaļas inspektora 2011.gada 14.aprīļa lēmumu tika uzsākta administratīvā pārkāpuma lietvedība (*lietas 33.lapa*) un 2011.gada 19.aprīlī sastādīts protokols (*lietas 32.lapa*);

[7.3] 2011.gada 19.aprīlī pieņemts sākotnējais lēmums [1], ar kuru izbeigta lietvedība par *R.P.* saukšanu pie administratīvās atbildības saskaņā ar LAPK 167.^{2}panta pirmo daļu, jo ar lietā esošajiem materiāliem nav pierādīts, ka līdzpieteicējam miesas bojājumus tīši un ar nodomu nodarījis *R.P.* (*lietas 49.lapa*);

[7.4] Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes priekšnieks 2011.gada 31.maijā, izskatot līdzpieteicēju apstrīdēšanas iesniegumu (*lietas 24.-26.lapa*), pieņēma lēmumu Nr.2476, ar kuru atcēla sākotnējo lēmumu [7.3], secinot, ka atceltajā

lēmumā ir nepilnīgi izvērtēti lietā esošie dokumenti un fakti. Papildus tam lēmumā konstatēts, ka ir iestājies noilgums, lai *R.P.* sauktu pie administratīvās atbildības (*lietas 9. – 11.lapa*);

[7.5] Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes priekšnieks 2011.gada 30.augustā, pamatojoties uz atkārtotu līdzpieteicēju iesniegumu (*lietas 50.-51.lapa*), saskaņā ar LAPK 287.panta pirmo daļu pieņēma lēmumu Nr.2476 par kļūdu labošanu lēmumā Nr.3455 [7.4], nolemjot, ka sākotnējais lēmums ir atceļams un lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā ir izbeidzama (*lietas 12.-13.lapa*).

[8] Tiesa no lietā esošajiem dokumentiem un lietas dalībnieku tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem secina, ka lietā pastāv strīds par to, vai iestādei (konkrēti Valsts policijai) ir jākonstatē personas vaina administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, ja ierosinātā administratīvā pārkāpuma lietvedība izbeidzama atbilstoši LAPK 239.panta 7.punktam.

[9] LAPK 239.panta 7.punktā noteikts, ka lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz, ja līdz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas brīdim ir pagājuši šā kodeksa 37.pantā paredzētie termiņi.

Atbilstoši LAPK 37.panta pirmajai daļai (*redakcijā, kas bija spēkā uz 2011.gada 1.aprīli*) administratīvo sodu var uzlikt ne vēlāk kā četru mēnešu laikā no pārkāpuma izdarīšanas dienas, bet, ja pārkāpums ir ilgstošs, - četru mēnešu laikā no tā atklāšanas dienas (..).

Savukārt LAPK 37.panta otrā daļa noteic, ja saņemts atteikums uzsākt kriminālprocesu vai kriminālprocess izbeigts, bet pārkāpēja rīcībai ir administratīvā pārkāpuma pazīmes, administratīvo sodu var uzlikt šā panta pirmajā daļā noteiktajā termiņā. Ja šā panta pirmajā daļā noteiktajā termiņā nav iespējams noskaidrot visus apstākļus, lai varētu pieņemt lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā, administratīvo sodu var uzlikt ne vēlāk kā mēneša laikā no dienas, kad pieņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu.

Tiesa konstatē, ka sākotnējā lēmuma pieņemšanas brīdī vēl nebija pagājis viens mēnesis no dienas, kad tika pieņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu, bet augstākas iestādes lēmuma pieņemšanas brīdī bija jau pagājis viena mēneša termiņš (par ko nav strīda) un lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā bija izbeidzama.

Strīds ir par to, vai šādā tiesiskajā situācijā iestādei bija kompetence noteikt arī administratīvā pārkāpuma izdarītāja, konkrētajā gadījumā *R.P.* vainu.

[10] Augstākās tiesas Senāts (turpmāk – Senāts) līdzīgā lietā ir atzinis, ka LAPK 239.pants nepieļauj lietvedību administratīvo pārkāpumu lietās konkrētos gadījumos. Tas nozīmē, ka, konstatējot 239.pantā minētu apstākli, lieta netiek izmeklēta un izskatīta pēc būtības, bet lietvedība tiek izbeigta. Minētais nepieļauj administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros noskaidrot konkrētās lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un izdarīt secinājumus (*sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 3.novembra sprieduma lietā Nr.355/2008 9.punktu*). Proti, Senāts secinājis, ka no tiesību normām neizriet policijas tiesības turpināt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā. LAPK 239.pants tieši noteic, ka, konstatējot attiecīgo apstākli, lietvedību vispār nevar uzsākt, bet iesāktā lietvedība ir jāizbeidz. Ar jēdzienu „lietvedība" nav saprotama soda noteikšana, bet gan iestādes darbības, noskaidrojot lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, tas ir, lietas vešana.

Ievērojot minēto, tiesa secina, ja ir iestājies LAPK 239.panta 7.punktā norādītais apstāklis, tas izslēdz policijas iestādes kompetenci vēl papildus veikt konkrētā administratīvā pārkāpuma sastāva noskaidrošanu, tas ir, veikt faktisko un tiesisko apstākļu pārbaudi, lai konstatētu tajā iesaistītās personas vainu.

Ņemot vērā šajā lietā konstatēto – to, ka administratīvā pārkāpuma lietvedība izbeigta, pamatojoties uz noilgumu, izskatāmajā gadījumā nav pat pieļaujams konstatēt nevienu no administratīvā pārkāpuma sastāva pazīmēm, pirmkārt, personu, kas izdarījusi pārkāpumu (administratīvā pārkāpuma subjekts – LAPK 12.pants).

Ja ir iestājies noilgums administratīvā pārkāpuma lietas lietvedībai, tad iestādei nav rīcības brīvības lemt par šīs lietvedības turpināšanu. Arī Senāts atzinis, ka, pastāvot noilguma termiņa iestāšanās faktam, nav nekādas juridiskas nozīmes tam, vai kādas personas darbībās ir vai nav saskatāmas jebkāda administratīvā pārkāpuma sastāva pazīmes, jo tas nerada nekādas tiesiskas sekas (*sk. piemēram, Senāta 2006.gada 22.septembra lēmumu lietā Nr.SKA-538).*

Tādējādi tiesa secina, ka Lēmumā ir pareizi secināts, ka nav iespējama lietvedības turpināšana, jo ir pagājis likumā noteiktais viena mēneša termiņš pēc lēmuma par krimināprocesa izbeigšanu pieņemšanas dienas, lai uzliktu administratīvo sodu.

[11] Līdzpieteicēju argumentam, ka šāda konkrētas personas vainas konstatēšana viņām nepieciešama, lai prasītu morālā kaitējuma atlīdzināšanu, tiesas ieskatā nav izšķirošas vai būtiskas nozīmes.

LAPK 39.pants regulē jautājumu par atlīdzinājumu administratīvo pārkāpumu lietās; panta otrā daļa noteic, ka citos gadījumos jautājumu par administratīvā pārkāpuma rezultātā nodarīta mantiskā zaudējuma vai morālā kaitējuma atlīdzināšanu izlemj civilās tiesvedības kārtībā.

No minētā izriet, ka gadījumā, ja arī iestāde būtu pieņēmusi lēmumu, ar kuru kāda persona tiktu saukta pie administratīvās atbildības, tad atbilstoši LAPK 39.panta regulējumam līdzpieteicējām būtu tiesības prasīt atlīdzināt zaudējumus (kaitējumu) tikai civiltiesiskā kārtībā.

Ņemot vērā apstākli, ka ne iestādei, ne tiesai vairs nepastāv iespēju lemt jautājumu par administratīvā soda uzlikšanu iespējamam pārkāpējam, cietušajam (līdzpieteicējām) ir tiesības civilprocesuālajā kārtībā vērsties vispārējās jurisdikcijas tiesā ar prasību par nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu, ko nodarījusi cita persona.

Lai arī zaudējumi šādā gadījumā, iespējams, ir nodarīti administratīvā pārkāpuma ietvaros, personas atbildība ir konstatējama nevis par administratīvā pārkāpuma izdarīšanu, bet gan par zaudējumu (kaitējuma) nodarīšanu, kam ir civiltiesisks raksturs. Turklāt ne iestādei, ne administratīvajai tiesai jautājumi par morālā kaitējuma, ko nodarījusi pārkāpumu izdarījusī persona, atlīdzību administratīvo pārkāpumu izskatīšanas gaitā nav jāvērtē.

Savukārt, izskatot jautājumu par morālā kaitējuma atlīdzību civiltiesiskā kārtībā, jebkuri, arī policijas iestādes iegūtie pierādījumi un izdarītie secinājumi ir vērtējami tāpat kā citi pierādījumi, kas iegūstami civillietā.

Tiesa neatrod tādu tiesību normu, kas noteiktu, ka tikai policijas lēmums par kādas personas saukšanu pie administratīvās atbildības (atzīšanu par vainīgu) var tikt izmantots morālā kaitējuma atlīdzinājuma prasījuma pamatošanai.

[12] Pastāvot šādiem lietā konstatētajiem apstākļiem un ņemot vērā LAPK 239.panta 7.punktā un 37.pantā noteikto, secināms, ka lēmumu par *R.P.* saukšanu pie administratīvās atbildības varēja pieņemt līdz 2011.gada 21.aprīlim, tas ir, viena mēneša laikā pēc lēmuma par krimināprocesa izbeigšanas pieņemšanas dienas. Līdz ar to Lēmumā izdarītais secinājums par lietvedības izbeigšanu ir pareizs; Lēmums atzīstams par pamatotu, bet līdzpieteicēju pieteikums par tā atcelšanu noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 286.panta pirmās daļas 1.punktu, Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt *Z.B.* un *D.B.* pieteikumu par Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes priekšnieka 2011.gada 30.augusta lēmuma Nr.3455 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnese S.Ozola